

д-р Михаил Христов

Археологически данни за германско присъствие в самоковската котловина.

Района на самоковската котловина е част от градската територия на *Serdica*, и в късната античност попада в провинция *Dacia Mediterranea*. През котловината не преминават важни пътни артерии, и тя е в известна степен изолирана от основните търговски и военни трасета в тази част на полуострова. Вероятно това е и една от причините района и събитията в него да не намират място в античните извори.

Късната античност е период на промяна включително и за малката самоковска котловина. Археологическата картина в котловината освен характерните за провинциалната материална култура находки, показва наличието на за сега не голям, но твърде характерен набор от материали, които откриват паралели в среда със сигурно германско присъствие, като Крим, долен Дунав и Северна Африка.

Тези находки формират две хронологични групи които най-общо могат да се поставят в края на IV-началото/средата на Vв. и във втората половина на VIв. Те съвпадат хронологично и с периодите на функциониране на част от укрепените обекти регистрирани на територията на котловината.

Материалите на които се спирам произхождат от два укрепени обекта – Шишманово кале и укреплението при с. Белчин, и на този етап може да се каже, че са индикация за навлизането на ново население в разглежданата зона. От друга страна липсата на по-голямо количество подобни характерни материали от двата укрепени обекта и факта, че са диференцирани по отношение на хронологията си дава основание за размишления в две посоки – от една страна съществува възможността носителите на тази материална култура да са се появили и обитавали района в сравнително кратък период между края на IVв. и самото начало на Vв. След, което или са го напуснали или изключително бързо са станали неразпознаваеми, чрез приемането изцяло на местната

провинциална култура?

За оформянето на по-пълна картина, материалите ще бъдат разгледани не по обекти, а типологично и хронологично.

Керамиката, която може да се свърже с германско население, макар и малко за сега намира близки паралели в комплекси на черняховската култура, както и в обекти от долен Дунав в, които вероятно за кратко в края на IV в. пребивава подобно население.

Елементи на костюма – в тази група попадат една лята двуплочна фибула, няколко токи от типове с D- образна дъга, с удебеляване в предната част на дъгата, и с B-образна дъга, както и една апликация.

Към последната група спадат накитите, включващи чифт сребърни обеци с висулки от червен кехлибар.

Горната хронологична граница на материалите които могат да се свържат с германско население се определя от превземането и изоставянето на укрепленията в последната четвърт на VI в. в резултат на аварски нападения.